

Motion till riksdagen 2019/20:3403

av **Fredrik Malm m.fl. (L)**

med anledning av skr. 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa lagstiftningen vid internationell upphandling av känslig svensk infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa förebyggande insatser för att öka kompetensen hos företag och myndigheter kring cyberkrigföring, påverkansarbete och informationsinhämtning av tredjeland och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att ta fram en gemensam strategi för att motverka kinesiskt inflytande över europeisk känslig infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att öka trycket på Kina för att uppnå landets klimatåtagande i enlighet med Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige måste tala klarspråk om Kina. Kina är en diktatur som betraktar dödsstraff som statshemligheter, och enligt Amnesty International avrättas tusentals personer – varje år. Regimen slår ned demokratisträvanden med våld och förvägrar sina invånare rätten att välja sina egna företrädare. Med Kinas omfattande ekonomiska och militära styrka har landet en avsevärd makt på den internationella scenen. Hur Sverige ska förhålla sig till Kina är därför en i högsta grad aktuell och komplex fråga. Ibland hörs synpunkten att ett litet land som Sverige inte har råd att ta konflikter med en global aktör som Kina. Liberalerna är övertygade om att Sverige tvärtom inte har råd att tuga. När Kina med sin växande makt tar sig allt större anspråk på att utöva inflytande, inte bara i världspolitik- en utan också över enskilda länder, är det en långsiktig angelägenhet av stor strategisk

vikt för Sverige att vi står upp för universella principer om demokrati och mänskliga rättigheter även i relationen med Kina. Liberalerna är övertygande om att Sverige, som värderingsstyrt land, inte har råd att vika sig på ekonomiska grunder. Vårt växande handelsutbyte med Kina är viktigt för svensk tillväxt och stärker kontakterna mellan länderna, men de täta svenska handelskontakterna får inte medföra en legitimering av diktatur eller av ett kinesiskt inflytande över svensk och europeisk samhällsutveckling.

Två miljoner människor deltog i en av sommarens demonstrationer för ökad demokrati och för att värna Hongkongs rätt att undgå totalitär inblandning från den kinesiska regimen. Det motsvarar drygt 25 procent av landets befolkning. Unga som äldre. Fattiga som rika. Det som pågår i Hongkong är inte ett separatistiskt uppror, det är ett hopp om demokrati som kämpar för sin överlevnad och ett försvar av Hongkongs författningens enliga ställning som särskild region med ett eget samhällssystem. Demokratier i omvärlden, Sverige inräknat, behöver tydligt markera stöd för Hongkongs invånares rätt att forma sin egen samhällsutveckling. Sveriges Kinastrategi måste därför belysa hur vi ämnar stötta demokratisträvanden i Hongkong och andra kinesiska områden.

Enligt en rapport från Freedom House där länders frihet rankas från 0–100, där 0 är total ofrihet och 100 är som högst, noterar Kina 11. I Hongkong är nivån 59. På andra sidan Taiwansundet, i Taiwan, är frihetsindexet så högt som 93. I Taiwan skyddar konstitutionen religiösa och sexuella minoriteter och garanterar varje medborgares rätt att välja sina företrädare. Kinesisk demokrati är möjligt, och av den anledningen är det av högsta vikt att Sveriges regering stöttar demokratiutveckling. Liberalerna förväntar sig också att Sverige benämner Kina för vad det är, en diktatur. Ingen enskild händelse skulle bidra lika mycket till ökad global frihet som om Kina skulle demokratiseras.

I Sveriges dialog med andra nationer ska Sverige och EU självklart föra samtal och skriva avtal med parter som saknar demokratiska värderingar och institutioner, men vi ska använda de redskap vi har för att bidra till respekt för mänskliga rättigheter och underlätta en demokratisk utveckling.

Kinas kommunistparti har markerat att landet går in i ny era med mycket större internationella anspråk. Man använder diplomatiska och ekonomiska maktmedel för sina globala ambitioner. Det s.k. Belt and Road Initiative är ett globalt infrastrukturprojekt, som omfattar transportförbindelser till land och till havs i stora delar av världen, inte minst i Europa. BRI syftar också till att markera kinesisk närvaro och sprida kommunistpartiets värdegrund. Kommunistpartiet meddelade 2018 att även Arktis ska ingå i Kinas intressesfär, vilket enligt Must kommer att medföra ökad kinesisk aktivitet i Sveriges närområde.

Särskilt påtagliga för Sverige och Europa blir effekterna när Kina, genom statskontrollerade företag, investerar i känslig infrastruktur. Ett svenskt sådant exempel var offerterna för hamnen i Lysekil. Kina har ett enormt inflytande över hamnar, it-system, handelsvägar, flygplatser och landområden med värdefulla naturtillgångar över hela världen, Europa inräknat. Genom innehavet skapar Kina ett strategiskt inflytande som Sverige och EU måste förhålla sig till. Sverige och EU behöver därför se över och utarbeta en strategi för hur vi gemensamt kan säkerställa att Kina inte anskaffar sig ett ökat politiskt inflytande över vår samhällsutveckling, genom statliga investeringar och regimkontrollerade åtgärder. Det är positivt att arbetet har påbörjats för att se över regelverket för tillstånd och upphandling av säkerhetspolitiskt viktiga områden, men nu krävs det att Sverige ytterligare ser över lagstiftningen vad gäller internationell upphandling av känslig svensk infrastruktur. Länder som Tyskland, Finland och Frankrike har redan skärpt sina nationella lagstiftningar inom internationella uppköp. Inom EU

verkar de även för att unionens lagstiftning ska skärpas gällande upphandling och konkurrens för att motverka kinesiskt inflytande, och Sverige behöver medverka i den utvecklingen.

Regeringens skrivelse framhåller i sin beskrivning av Kinas samhällssystem bristen på demokrati samt allmänna och fria val. Politiker med Xi Jinping i spetsen har ett fullständigt inflytande över rättsväsendet samtidigt som basala mänskliga rättigheter inskränks. Den kinesiska staten har även utövat betydande påtryckningar mot företag i västvärlden, något som i flera fall har lett till att kritik mot landets totalitära system har tystats.

Säpo lyfter fram Kina som ett av sju säkerhetshot mot Sverige de kommande åren i sin årsrapport från 2018. Kina, tillsammans med Iran och Ryssland, är några av de länder som bedöms utföra aktivt underrättelsearbete mot, och i, Sverige. Sverige behöver förhålla sig till att auktoritära stormakter har ett intresse av att påverka Sveriges samhällsutveckling och till att det även kan förekomma informationsutbyte mellan dessa stater. Genom cyberangrepp och inköp av företag anskaffar Kina, enligt Säpo, ekonomiska fördelar, vilket i ett senare skede kan användas för politiskt inflytande. Genom kinesiska företag kan landets regim ta del av känslig information genom företagsspionage men också genom datainhämtning från svensk underrättelsetjänst samt civilt och militärt försvar. Denna hotbild stärks ytterligare av Kinas nya säkerhetslag från 2017 som medför att kinesiska medborgare och företag, även utanför Kinas gränser, är skyldiga att rapportera till och assistera den kinesiska underrättelsetjänsten.

EU är en av Kinas viktigaste handelspartner. Det ger en stabil grund för EU att ställa upp tydliga förväntningar vid utformningen av avtal parterna emellan. Sverige måste verka för att EU använder sin förhandlingsposition till att ställa upp tydliga förväntningar på ökad respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska principer från kinesisk sida. Samtidigt behöver vi inom EU arbeta fram en gemensam strategi för hur vi tillsammans kan freda oss från påverkansaktioner.

En särskild fråga i det internationella samarbetet är att driva på för att Kina liksom alla andra avtalsslutande parter tar sitt ansvar för att leva upp till Parisavtalet. Även här måste Sverige genom EU driva på för att utöva ökat tryck på Kina att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att landet ska leva upp till sina åtaganden i det internationella klimatsamarbetet.

Fredrik Malm (L)

Johan Pehrson (L)

Lina Nordquist (L)

Christer Nylander (L)

Allan Widman (L)

Maria Nilsson (L)

Gulan Avcı (L)

Mats Persson (L)